

Autor: Somni
Curs 2022-23

RESUM DEL TREBALL

La indústria de la moda és la segona indústria més contaminant del món, i aquest fet ens afecta més del que creiem. En el meu treball explicaré, des d'un punt de vista mediambiental, com la *Fast Fashion* afecta el nostre entorn, quin és el seu impacte mediambiental, com ens afectarà en un futur i quines podrien ser algunes de les solucions. Està enfocat al futur i al canvi climàtic, que penso que és un tema crucial i actual, i també a la moda, que és un tema del meu propi interès. Al treball trobarem també l'explicació de la part pràctica que he realitzat, que és un estudi de camp i l'anàlisi de les dades recollides en aquest estudi a través de gràfiques, seguides de les conclusions. En aquest últim apartat, podem trobar les conclusions a les quals he arribat en finalitzar el treball i els resultats de l'estudi de la part pràctica.

ABSTRACT

The fashion industry is the second most polluting industry in the world, and this fact affects us even more than we think. In my study I will explain, from an environmental point of view, how Fast Fashion affects our environment, what is its environmental impact, how it could affect us in the future and what could be the solutions to improve it. It is focused on the future and on climate change, which I think is a crucial and current issue, and also on fashion, which is a topic of my own interest. In the work, we can also find the explanation of the practical part that I have done, which consists of a field study and the analysis of the data collected in this study through graphics, before the final conclusions. In this final section, we can find the conclusions I reached at the end of the work and the results of the study of the practical framework.

ÍNDIX

0. INTRODUCCIÓ	pàg. 3
1. QUÈ ÉS LA FAST FASHION?	pàg. 5
1.1 Origen i evolució	pàg. 6
1.2 Conseqüències	pàg. 6
1.3 Marques que la fan servir	pàg. 7
2. IMPACTE MEDIAMBIENTAL DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL	pàg. 8
2.1 Contaminació de l'aigua	pàg. 8
2.2 Consum d'aigua	pàg. 9
2.3 Microfibres als oceans	pàg. 9
2.4 Acumulació de desfets	pàg. 10
2.5 Productes	pàg. 10
2.6 Canvi climàtic	pàg. 10
2.7 Degradació de terres i desertificació	pàg. 11
2.8 Destrucció de selves tropicals	pàg. 11
3. RESIDUS DE ROBA	pàg. 12
3.1 Roba Amiga: on va a parar la roba que llencem?	pàg. 13
3.2 Desert de roba a Atacama	pàg. 15
4. COM AFECTARÀ EN UN FUTUR AL NOSTRE ENTORN	pàg. 16
5. SOLUCIONS	pàg. 17
5.1 Com podem reduir l'impacte mediambiental de la moda?	pàg. 17
5.2 Slow Fashion	pàg. 19
5.3 Botigues de segona mà	pàg. 22
5.4 Lloguer de roba	pàg. 23
6. PART PRÀCTICA: TREBALL DE CAMP	pàg. 26
6.1 Explicació de l'estudi	pàg. 26
6.2 Productes	pàg. 28
6.3 Botigues	pàg. 28
6.4 Etiquetes	pàg. 32
6.5 Gràfiques	pàg. 33
7. CONCLUSIONS	pàg. 37
8. WEBGRAFIA	pàg. 41

INTRODUCCIÓ

Tots som consumidors de roba en diferents graus i de diferent mode. Però, sabem realment el que s'amaga darrere la simple acció d'anar a comprar una peça de roba? El treball està enfocat en l'impacte mediambiental que suposa aquesta indústria al nostre planeta (en les aigües, en l'aire, el medi...) i ens mostra com la *Fast Fashion* és la responsable de la gran quantitat de contaminació que suposa la indústria de la moda, que és considerada el segon sector més contaminant del món i la que més aigua neta contamina.

L'objectiu principal d'aquest treball és veure el que amaga la indústria tèxtil rere la producció de la roba que comprem i consumim al nostre dia a dia. Altres objectius més específics són el de comparar diferents tipus de botigues que siguin de diferents "tipus", com: segona mà, *Fast Fashion*, *Outlet*, *Low cost*... per treure conclusions sobre com són i quines són les diferències i les similituds entre unes i altres i, mitjançant les gràfiques i les conclusions extretes de la part pràctica, identificar com evolucionarà l'impacte mediambiental de la indústria tèxtil al planeta i veure algunes solucions i conseqüències que podrien implantar per reduir aquest impacte.

La motivació principal que m'ha dut a realitzar aquest treball és el meu afecte per la moda i tot el món relacionat amb aquesta (el disseny i la confecció de peces sobretot), ja que és el que m'agradaria estudiar en un futur i després poder treballar-hi en aquesta disciplina. També he de destacar l'interès, i alhora preocupació, que tinc pel canvi climàtic i com ens pot afectar en un futur, a nosaltres mateixos i al nostre entorn. Encara que aquest és un tema molt recurrent i actual, vaig pensar que enfocar-ho a la indústria de la moda i, d'alguna manera, ajuntar les dues idees podria crear un treball no tan repetit i, a la mateixa vegada, més interessant.

La metodologia que he dut a terme per la realització del meu treball fa que l'hagi dividit en dues parts. En primer lloc, un treball de camp que consisteix a documentar els diferents productes, les etiquetes, els venedors i compradors, l'espai físic... de diferents botigues (de *Fast Fashion*, de segona mà, de *Slow Fashion*, *Outlet* i *Low Cost*) i totes les diferències i semblances que tenen entre elles. El procés que he seguit per dur aquesta part a terme ha consistit primer en la creació de tres taules

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

(una assignada als productes, l'altra a les etiquetes i l'última a les botigues), després vaig fer una mena de registre per documentar tot sobre l'estudi (el dia que anava a les botigues, què feia i com, les hores en què hi era i un espai per afegir-hi fotos, com a evidències del que havia fet). El que vaig posar en pràctica a l'hora d'omplir les taules va ser agafar 4 productes de cada botiga (una samarreta, uns pantalons, unes sabates i un vestit) i registrar tota la informació que em calia en aquestes. Més tard omplia la taula de "la botiga" amb el que havia observat i anotat. Finalment, en acabar aquesta part pràctica, el que he fet ha estat realitzar diferents gràfiques en relació a les dades de la primera part de l'estudi i algunes gràfiques amb dades suplementàries al treball i estudi de camp. Totes acompanyades amb les dades necessàries i l'anàlisi de cada gràfica.

1. QUÈ ÉS LA FAST FASHION?

La *Fast Fashion*, anglicisme corresponent a *Moda Ràpida*, és el procés de produir de manera massiva roba d'un únic ús de manera molt barata i amb una qualitat qüestionable. Les noves col·leccions que surten cada temporada en les diferents botigues que utilitzen aquest procés cada cop treuen noves peces amb menys temps entre unes i altres per fer-nos a nosaltres, els compradors, sentir que el nostre armari està desfasat i ens animen a comprar cada cop amb més regularitat. D'aquesta forma es fomenta el consum impulsiu i urgent per respondre a les necessitats dels compradors cada cop més ansiosos.

El factor clau que ens permet comprar cada cop més peces de roba ha estat la constant reducció dels costos de producció a les indústries tèxtils, cosa que ha provocat una desmesurada baixada de preus de la roba els últims anys. Per exemple, avui en dia cada persona té de mitjana 5 vegades més roba als armaris de la que tenien els seus avis.

Hi ha considerables conseqüències negatives pel que fa a la *Fast Fashion*, però les dues principals són:

1. L'impacte mediambiental que provoca al nostre entorn tot aquest continu procés de creació de roba de les indústries tèxtils (les emissions de gasos, la contaminació de les aigües del voltant de les fàbriques, la desforestació, entre altres).
2. Les desfavorables condicions laborals a les quals s'enfronten els treballadors de la gran majoria de fàbriques, sobretot de països on els drets d'aquests treballadors són inexistents o molt limitats, com ara, Sri Lanka, Bangladesh o l'Índia (salaris reduïts, horaris de treball de més de 15 hores al dia els 7 dies de la setmana, condicions de seguretat, salut i benestar deplorables i treball infantil i forçat).

1.1 ORIGEN I EVOLUCIÓ

El moviment *Fast Fashion* va començar en petites botigues repartides per Europa a mitjans del segle XX. Els pioners més coneguts i que van consolidar el que és avui en dia aquest procés van ser Zara i tot el grup empresarial Inditex, Mango i H&M.

- *Fast Fashion: el futur de la nostra roba* -

Es coneix a Amancio Ortega, el fundador d'Inditex, com el pare de la moda ràpida gràcies a l'obertura de la seva primera botiga Zara el 1974, on venia productes d'alta gamma però a preus baixos i on va anar canviant totalment el procés de fabricació. També va començar a canviar les col·leccions de la botiga cada setmana, el que feia que hi hagués molta varietat pels compradors i això és el que s'ha transformat en el que avui dia anomenem *Fast Fashion*.

Anys més tard, els avenços tecnològics cada cop més integrats en la nostra vida diària i a les empreses, les noves eines de comunicació digital i les noves xarxes socials que cada cop tenen més influència sobre nosaltres mateixos, les vendes en línia i les exigències dels consumidors (sobretot dels joves i les noves generacions) són alguns dels factors que han condicionat a què la moda avanci a gran velocitat. Aquests han provocat la creació de "*Ultra Fast Fashion*", que fa referència a la moda actual, que és encara més ràpida que la de fa només uns quants anys. En aquesta evolució de la *Fast Fashion* la renovació de peces es fa setmanalment, actualitzant pels consumidors expectants. Les marques *Boohoo*, *ASOS* i *Missguided* tenen la primera posició en l'*Ultra Fast Fashion*.¹

1.2 CONSEQÜÈNCIES

Podem dividir les conseqüències de la *Fast Fashion*, com ja s'ha mencionat, en dos apartats diferenciats: l'impacte mediambiental i les indignes condicions laborals dels treballadors, és a dir, problemes ambientals i problemes socials. Com en la gran majoria del projecte, ens centrarem en el primer aspecte.

La Indústria tèxtil és la segona indústria més contaminant del món. Produeix més de 92 milions de tones de residus a l'any i inutilitza 1,5 bilions de litres d'aigua de mars i rius també cada any a causa de tints tòxics i microfibres. A més, hi ha 8 subapartats clau, dels quals es parlarà més endavant i amb més detall, que tenen les seves pròpies conseqüències ambientals i les dades més rellevants de cada cas:

- **Contaminació de l'aigua:** El 20% de la contaminació de l'aigua prové de teixits i tints (200.000 tones a l'any) i al dia s'aboquen als rius de Bangladesh 22.000 litres de residus tòxics

¹ Informació extreta de la web "Blucactus", pàgina d'una empresa de màrqueting espanyol. L'article va ser publicat a aquesta pàgina per Brenda Valades el 10 de novembre del 2020 a l'apartat de "Moda". (<https://blucactus.es/fast-fashion-al-ultra-fast-fashion/>)

- *Fast Fashion: el futur de la nostra roba* -

- **Consum d'aigua:** A l'any són utilitzats per la indústria tèxtil 1,5 trilions de litres d'aigua i per la producció de cotó s'utilitza el 2,6% de l'aigua dolça de tot el món.
- **Microfibres als oceans:** Anualment acaben als oceans 190.000 tones de microfibres tèxtils i aquestes microfibres les mengen els peixos i altres espècies marines que mengem i acaben al nostre cos.
- **Acumulació de residus:** Cada segon es malgasta l'equivalent a un camió d'escombraries i el 5,2% de residus als nostres abocadors són tèxtils i fibres.
- **Productes químics:** El 23% de productes químics es fan servir en la indústria tèxtil, com en la producció del cotó (que empra el 24% dels insecticides totals mundials). També, a conseqüència d'aquestes substàncies químiques que s'aboquen a les plantacions de cotó, moren de càncer 20.000 persones cada any.
- **Canvi climàtic:** El 10% de les emissions de carboni mundial prové de la indústria tèxtil.
- **Degradació de terres i desertificació:** Les cabres de caixmir de Mongòlia són un bé molt preuat, en conseqüència el 90% de la superfície d'aquest país s'enfronta a l'amenaça de la desforestació
- **Destrucció selva tropical:** A l'any es tallen 70 milions d'arbres per confeccionar roba i el 30% de les teles de raió i visciosa provenen d'antics boscos i en perill de desforestació.²

1.3 MARQUES QUE LA FAN SERVIR

A menys que el 100% de les nostres compres de roba siguin en petits comerços o en botigues de segona mà o lloguem tota la nostra roba, estem acostumats o hem comprat alguna vegada tots en botigues on venen roba fabricada a través del procés *Fast Fashion*. Podem identificar aquestes marques per les etiquetes, sobretot pel país d'origen de les peces, i perquè normalment solen ser les més famoses o les que atrauen més compradors.

L'empresa per excel·lència que practica la *Fast Fashion* en el procés de producció és el grup Inditex (Bershka, Pull & Bear, ZARA, Massimo Dutti, Stradivarius...), però també hi ha moltes altres: C&A, H&M, United Colors of Benetton, GAP, Victoria's Secret, Primark, etc.

² Dades obtingudes a partir de la pàgina web "Sustain Your style", apartat "Impacto medioambiental de la moda". Va ser publicat per Mathilde Charpail l'any 2017.
(<https://es.sustainyourstyle.org/en/whats-wrong-with-the-fashion-industry>)

2. IMPACTE MEDIAMBIENTAL DE LA INDÚSTRIA TÈXTIL

Ara sí, desenvoluparem els apartats que s'han mencionat abans i de quin és l'impacte respecte al medi ambient que pateix el nostre planeta en cadascuna de les categories. A més, s'explicarà què es podria fer al respecte per reduir cada impacte i així intentar donar-li una solució a aquests problemes. Recordem també que aquests danys mediambientals creixen a mesura que creix el mercat de la moda, per tant, l'impacte és cada cop més gran i potser podria tornar-se irreversible.

2.1 CONTAMINACIÓ DE L'AIGUA

Les fàbriques tèxtils ubicades a països com Bangladesh, Pakistan o Indonèsia aboquen directament les seves aigües residuals tòxiques als rius i a les aigües dels seus voltants sense tractar-les abans, és a dir, amb tot els residus tòxics que incorporen després o durant el procés de producció. A més de contenir substàncies com el mercuri o el plom que són tòxiques i nocives per a la vida aquàtica de milers d'animals, aquestes aigües contaminades també afecten la salut de la majoria de persones que viuen a la vora dels rius, llacs...

Així mateix, les aigües també poden ser contaminades a partir de l'ús de fertilitzants en algunes plantacions de cotó, ja que l'aigua que es vessa i que s'evapora es contamina amb aquestes substàncies nocives.

El que podem fer al respecte és triar roba fabricada a països amb una normativa mediambiental estricta per a les fàbriques tèxtils, com el Canadà, la Unió Europea o els EUA. També podem triar fibres que no requereixin productes químics per a la seva fabricació i que siguin orgàniques i naturals.

2.2 CONSUM D'AIGUA

Pels processos de tenyit i acabat de les peces de roba que es fabriquen, és necessària una gegantina quantitat d'aigua dolça; fins i tot, s'arriben a utilitzar 200 tones d'aigua dolça per tona de teixit. Per exemple, per a la fabricació d'uns pantalons texans són necessaris 7.500 litres d'aigua.

Una altra part del procés que necessita una gran quantitat d'aigua és la del cultiu del cotó, ja que per a aconseguir les grans quantitats de cotó necessàries per fabricar la

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

roba. Es poden arribar a emprar fins a 20.000 litres d'aigua per produir únicament 1 quilo de cotó. Una opció per reduir el consum d'aigua pot ser la tria de fibres que no requereixin molta aigua per la seva manipulació, com el lli o les fibres reciclades.

2.3 MICROFIBRES ALS OCEANS

Les microfibrilles que desprenen les peces de roba quan passen per la rentadora també és una de les principals causes de contaminació de les aigües, en aquest cas no només dels rius a la vora de les fàbriques tèxtils, sinó a escala mundial.

En primer lloc, cada cop que es renta una peça de roba sintètica, com el polièster o el niló, 700.000 microfibrilles s'alliberen a l'aigua aproximadament i s'obren pas fins a arribar a les aigües de mars i oceans. Però no acaba tot allí, ja que petits organismes marins ingereixen aquestes microfibrilles i, posteriorment, aquests animals són menjats per peixos petits que a la vegada també són els aliments de peixos més grans. D'aquesta manera les microfibrilles abocades a les aigües acaben arribant als nostres plats i ingerim, encara que en petita quantitat, les fibres minúscules que desprèn la nostra roba.

En últim lloc, recentment s'ha demostrat que aquestes microfibrilles que acaben als mars també són alliberades a l'aire a través de l'ús de fibres sintètiques. L'estudi que ha demostrat aquesta teoria planteja que una persona podria alliberar al medi ambient uns 300 milions de microfibrilles de polièster a l'any rentant la roba i més de 900 milions de microfibrilles a l'aire únicament portant les peces de roba.

El que podem fer al respecte és triar fibres naturals o semisintètiques, rentar la roba el menys possible i només quan sigui necessari o rentar la roba a temperatura molt baixa, uns 30°.

2.4 ACUMULACIÓ DE RESIDUS

Cada cop augmenta més la quantitat de residus tèxtils que generem. Una família mitjana d'un país occidental qualsevol pot arribar a llençar 30 kg de roba anuals de mitjana i només el 15% d'aquesta roba es recicla o es dona, la resta va a l'abocador directament o és incinerada. Per altra banda, les fibres sintètiques de plàstic, que conformen el 72% de la roba que utilitzem, no són biodegradables i poden trigar fins a 200 anys a descompondre's. Un exemple d'aquest tipus de fibra és el polièster.

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

En aquest cas la solució més rellevant és comprar menys, millor i reciclar tota la roba que ja no volem als nostres armaris.

2.5 PRODUCTES QUÍMICS

La roba que duem porta com a components una gran quantitat de productes químics, ja que s'utilitzen principalment durant la producció de fibres, el tenyit, el rentat i el blanquejat de cada peça. Com s'ha dit en alguns dels apartats anteriors, els productes químics que es fan servir en el procés de creació de roba acaben a l'aire i a l'aigua, provocant emissions de gasos i la contaminació massiva de rius, mars, oceans... Aquests productes nocius també s'utilitzen en el cultiu de cotó (fertilitzants) i els agricultors encarregats d'aquestes plantacions poden patir malalties i mort prematura, així com també poden afectar el producte final i, alhora, als consumidors.

Algunes de les opcions que tenim per combatre aquests productes químics a la roba que comprem són: triar fibres orgàniques, comprar en marques sostenibles, rentar sempre la roba abans de fer-la servir per primer cop i comprar roba amb etiquetes que redueixin l'ús d'aquests tipus de productes químics (com BLUESIGN).

2.6 CANVI CLIMÀTIC

La indústria tèxtil no es queda enrere a l'hora d'aportar al creixement del canvi climàtic. Aquesta indústria representa el 10% d'emissions mundials de CO₂, alhora que genera gasos d'efecte hivernacle a grans quantitats com a conseqüència de la utilització d'energia durant la producció, fabricació i transport de la roba.

Per altra banda, les fibres sintètiques utilitzades en la majoria de peces de roba que es fabriquen, són realitzades a base de combustibles fòssils i això té com a conseqüència que el procés de producció d'aquest tipus de roba requereixi més energia que les fibres naturals, el que fa que l'impacte contaminant augmenti en les fàbriques on es treballa amb fibres sintètiques.

També cal destacar que els països on es fabriquen la major part de la roba que portem (Índia, Bangladesh, Xina...) fan funcionar les fàbriques tèxtils essencialment amb carbó, que és el tipus d'energia més contaminant respecte a emissions de gasos (carboni).

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

En aquest cas el que podríem fer seria comprar roba en menys quantitat, però que sigui de més qualitat i arreglar la roba a la qual li podem donar una segona vida. També podem comprar roba que provingui de països amb lleis de reutilització i d'utilització d'energies renovables més severes.

2.7 DEGRADACIÓ DE TERRES I DESERTIFICACIÓ

Hi ha diferents maneres en les quals la indústria tèxtil pot influir en la degradació del sòl. Les 3 més significatives són:

- El pasturatge de cabres caixmir i ovelles criades per extreure la llana.
- La utilització de productes químics de manera massiva per cultivar cotó.
- La desforestació causada per les fibres a base de fusta, com per exemple el raió.

2.8 DESTRUCCIÓ DE SELVES TROPICALS

Per últim, la destrucció de boscos i selves tropicals a causa de la indústria de la moda també és un dels problemes més greus, ja que implica la destrucció de milers d'hectàrees de boscos anualment (després d'haver existit durant segles). Aquests arbres i plantes es talen i són substituïdes per plantacions d'arbres destinades a la fabricació de diferents fibres (raió, viscosa, modal i altres fibres que provenen de la fusta). Això comporta l'amenaça de la integritat d'aquests boscos mil·lenaris.

Indonèsia és un d'aquests països on s'ha produït una desforestació a gran escala dels boscos i les selves tropicals en els últims anys, el que ha comportat una gran amenaça per l'ecosistema i les comunitats indígenes del país.

3. RESIDUS DE ROBA

Algun cop us heu preguntat on va a parar la roba que llencem als contenidors de reciclatge, que donem a botigues de segona mà o que entreguem a organitzacions que organitzen recollides de roba? Doncs aquesta roba i els residus tèxtils de les pràctiques de consum de moda en la seva majoria són incinerades, són dipositades en abocadors o són exportades a països poc desenvolupats (com és el cas de Xile, del qual es parlarà més endavant). Només el 15% dels residus de roba i tèxtils són utilitzats per reciclar-se i d'aquest percentatge, menys de l'1% es recicla en "circuit tancat", és a dir, tornen a ser matèria primera que s'utilitza per a fins similars. En alguns països de l'Àsia, d'Amèrica o Sud-Amèrica, com Ghana, es rebutgen fins a 15 milions de peces de roba cada setmana, que en alguns casos pot ser un gran negoci per a les empreses, però comporta un gran efecte negatiu en el medi ambient del nostre planeta.

La manera en com les persones es desfan de la seva roba no desitjada ha canviat en els últims anys, ja que ha augmentat el percentatge de persones que prefereixen llençar-la respecte a la gent que té com a primera opció donar la seva roba. Per exemple, sabem que des de 1996 la quantitat de roba comprada a la Unió Europea per persona ha augmentat un 40% a causa de la gran baixada de preus, que a la vegada ha fet que la vida útil de la roba es redueixi de forma considerable. Anualment, una persona europea de mitjana consumeix 26 kg de roba i es desfà d'11 kg. També sabem que el 87% dels residus de roba s'incinera o va a parar a abocadors, l'altre percentatge acostuma a ser exportat fora de la UE.

Parlant de la Unió Europea, cal destacar la lluita que manté per reduir aquests residus tèxtils. El febrer de 2021 es va votar a favor del Pla d'Acció d'Economia Circular i van demanar algunes mesures per arribar a aconseguir una economia lliure de carboni i sostenible l'any 2025. S'han d'incloure lleis sobre reciclatge i per reduir la petjada ecològica per al 2030. Pel que respecta a la indústria de roba, els eurodiputats van reclamar noves mesures contra la pèrdua de microfibres sintètiques i normes més severes sobre l'ús de l'aigua. Per això, la Comissió Europea va presentar una nova estratègia el març de 2022 per fer que els teixits

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

siguin més duradors, reutilitzables i reciclables i per fer front a la *Fast Fashion*.

Aquesta nova estratègia inclou:

1. Nous requisits de disseny ecològic pels productes tèxtils.
2. Un passaport digital de cada producte
3. Informació més clara de com actuar tant a les fàbriques, botigues i particulars consumidors de roba.
4. Demanda a les empreses que assumeixin la seva responsabilitat i que actuïn per reduir la seva petjada mediambiental.

També s'estableix segons la directiva aprovada pel Parlament Europeu l'any 2018 que els estats membres han de fer una recollida separada i reciclatge de teixits abans del 2025, a més d'erradicar la presència de substàncies químiques nocives i ajudar als consumidors a escollir els productes tèxtils més sostenibles. Aquelles productores de tèxtils que compleixin aquests requisits i obligacions, comptaran amb l'etiqueta ecològica de la UE en els seus productes, ja que farà fer saber als consumidors que la seva roba ha estat produïda amb un ús reduït de substàncies contaminants i reduint la contaminació de l'aire i l'aigua.

3.1 ROBA AMIGA: ON VA A PARAR LA ROBA QUE LLENCEM?

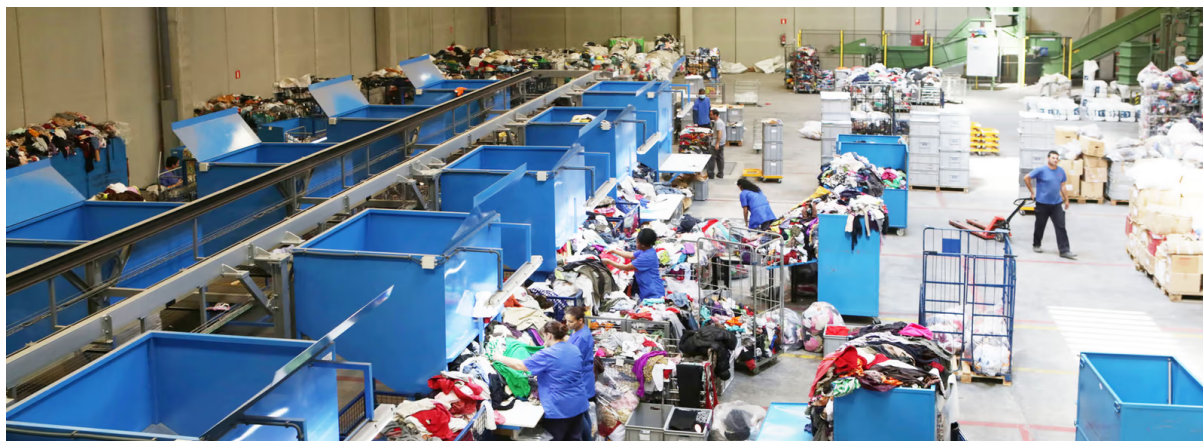
Tots hem vist pel carrer algun cop un contenidor taronja de la cooperativa Roba Amiga, o fins i tot, hem donat algunes peces de roba que ja no volíem en aquests contenidors, però que és el que passa des que fem aquesta donació fins que la roba arriba a una altra persona o és reciclada?

Doncs el procés que aquesta cooperativa fa servir comença en aquests contenidors ataronjats. La roba que moltes persones han descartat dels seus armaris acaba en cintes transportadores de diferents plantes de tractament de residus tèxtils que hi ha per tot el món. A les instal·lacions de les seves plantes hi arriben milers de peces de roba i calçat, com la que es troba ubicada a Sant Esteve Sesrovires, per on diàriament passen per les cintes transportadores 130.000 peces de roba aproximadament (l'equivalent a 35.000 kg). La roba recollida té quatre destins diferenciats:

1. Les botigues de Roba Amiga, on es ven roba de segona mà, de molt bona qualitat i a preus molt baixos.

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

2. Pot ser exportada a països del tercer món, creant llocs de treball i enfortint les economies locals.
3. Producció de drap per a la indústria.
4. Reciclatge per a l'elaboració de borres i filatures destinades a les indústries tèxtils i altres.

IMATGE 1: Planta de reciclatge de tèxtils de Roba Amiga.

Font: Pàgina web oficial de la cooperativa Roba Amiga, més específicament a l'apartat d'acció social. (<https://www.robaamiga.cat/ca/l-accio-social/>)

El primer pas que se segueix quan arriba la roba és fer una ràpida inspecció ocular i una primera tria a ull, les peces són separades en caixes o contenidors segons si són de cotó o una altra fibra; si són de nen o d'adult; si són complements o sabates... El 50% d'aquestes peces són reutilitzades posteriorment, encara que només el 5% acabarà en les prestatgeries i penjadors d'alguna botiga de segona mà de Roba Amiga. Alguna de la roba de l'altre 50%, que es reaprofitable, s'exportarà principalment a països africans.

A part de la planta de reciclatge de teixits de Sant Esteve, també podem trobar a Espanya dues plantes més a València i a Bilbao i encara que la taxa de reutilització de tèxtils s'intenta incrementar, cada cop més països de l'Àfrica rebutgen la roba usada d'Europa, ja que en tenen prou amb els seus propis mercats interiors.

Segons la pàgina oficial de la cooperativa Roba Amiga, el que es fa després de disseccionar la roba separant-la en diferents contenidors respectivament, és etiquetar-la i portar-la a les seves botigues de segona mà per vendre-les a preus molt assequibles. La roba que no es reutilitza és portada a la deixalleria i els

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

encarregats de fer tot aquest treball són persones en situació de risc social, per ajudar a la seva inserció laboral. Tota aquesta gestió de residus tèxtils de Roba Amiga es basa en la norma de les 3R: reciclar, reduir i reutilitzar per oferir noves oportunitats a tots aquells residus que se'ls pot donar una segona vida i, a l'hora, reduir el volum de residus que van a parar als abocadors i a les incineradores.

Per últim, la cooperativa ha apostat per la realització de campanyes d'educació ambiental que tenen presència en fires, instituts d'educació secundària, festes de barris i congressos i que consisteix a exposicions acompanyades de tallers per infants i que al mateix temps és un punt d'informació i difusió dels objectius ambientals i activitat de *Roba Amiga*.

3.2 DESERT DE ROBA A ATACAMA

El desert d'Atacama, localitzat al nord de Xile, és conegut per ser el lloc més sec del món. Les terres que formen aquest desert s'han transformat en un escenari que ens recorda més a un abocador de residus que a un paisatge natural i desèrtic. Aquest desert s'ha convertit en una gran muntanya de roba de segona mà amb el pas de temps, amb peces de roba que arriben de diferents parts del món: els Estats Units, Canadà, països europeus i asiàtics... Tota aquesta roba ha arribat al desert, que es troba a l'aire lliure, després d'haver estat descartada per la revenda i és la culpable d'una gran quantitat d'emissions de gasos tòxics a causa del descompostament.

Aquest abocador clandestí s'ha anat creant a partir dels descarts de les 59.000 tones de roba que arriben anualment a Xile, que és el primer importador de peces de roba de segona mà de Llatinoamèrica. És a dir, que la majoria dels articles del desert son de segona mà, encara que també n'hi ha que encara no han estat estrenats i que porten les etiquetes de venda encara posades.

Però aquest desert no és l'únic que s'ha convertit en un abocador de teixits, només a Xile hi ha almenys 39.000 tones de roba que acaben al desert. Això és la conseqüència de què els abocadors locals no acceptin la roba, ja que no és biodegradable i conté productes químics (com ja s'ha explicat prèviament).

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

IMATGE 2: Vista aèria del desert de roba d'Atacama, a Xile.

Font: diari "El País", article "El desierto tóxico que acumula toneladas de ropa usada en el norte de Chile", que va ser publicat el 14 de gener del 2022.

(<https://elpais.com/clima-y-medio-ambiente/2022-01-14/el-desierto-toxico-que-acumula-toneladas-de-ropa-usada-en-el-norte-de-chile.html>)

El consumisme extrem i la societat amb l'esquema mental d'un sol ús estan fent mal els espais naturals del planeta; aquest és només un exemple de molts. I com en la majoria dels apartats del projecte, també hi ha una part que afecta la part social, ja que per culpa de la gran desigualtat de països com Xile, hi ha persones que van a l'abocador únicament a buscar peces de roba per vestir sense necessitat de comprar o per vendre la roba i guanyar-se la vida.

4. COM AFECTARÀ EN UN FUTUR AL NOSTRE ENTORN?

La *Fast Fashion* està causant un mal quasi irreversible al nostre planeta i, encara que les prediccions per a un futur són incertes, podríem dir que si la indústria de la moda no fa un canvi radical i disminueix la seva petjada mediambiental de manera evident, en els propers anys la contaminació de les nostres aigües i de l'aire que respirem arribarà a nivells massa alts.

Per altra banda, també augmentarà l'impacte ambiental de manera que es consumirà més aigua, n'hi haurà de més contaminada i aniran a parar més microfibres als rius i mars; hi haurà més acumulació de residus tèxtils que poden no acabar reciclant-se; afectarà el canvi climàtic i pujaran les emissions de CO₂; la degradació del sòl comportarà un 30% de disminució en la producció d'aliments i seran destruïdes milers d'hectàrees de selves tropicals i boscos.

Finalment, és important assenyalar la importància i la necessitat d'informar sobre aquesta situació i sobre el canvi transcendental que està suposant per al planeta Terra, a causa de l'alt cost que té la *Fast Fashion* i tot el que aquest procés suposa. Els efectes d'aquesta indústria ens acompanyaran de generació en generació mentre no trobem accions immediates per combatre'ls.

5. SOLUCIONS

Per combatre l'impacte mediambiental de la indústria tèxtil i posar-hi solucions al nostre abast, hi ha un ventall extens d'opcions que es poden posar a la pràctica. Hi tenim des de propostes que podem fer a casa, com vigilar la rentadora o redissenyar una peça de roba (*Upcycling*) i donar-li una altra vida, fins accions com comprar marques sostenibles o reciclar la roba en els contenidors apropiats.

També cal destacar que fer ús dels contenidors de Roba Amiga, cooperativa de la qual s'ha parlat prèviament, és una solució als residus de roba que produïm en el nostre dia a dia i també una solució a l'acumulació de peces de roba als nostres armaris. Per tant, fer ús dels seus contenidors ajuda tant al medi ambient com a nosaltres mateixos individualment.

5.1 COM PODEM REDUIR L'IMPACTE MEDIAMBIENTAL DE LA MODA?

Hi ha diferents opcions a seguir per poder reduir l'impacte mediambiental pel que es refereix a la indústria tèxtil. A continuació trobarem per punts algunes de les propostes més rellevants i accessibles per a la majoria de persones:

- I. Primer de tot, el que es pot fer és reduir les nostres compres, és a dir, comprar menys o deixar de comprar roba que no necessitem. Podríem pensar que les botigues de roba ecològica o reciclada no tenen cap impacte mediambiental, però, és que fins i tot aquestes peces deixen empremta contaminant, per exemple, a l'hora de ser transportades o produïdes. Per tant, l'opció més coherent és deixar de comprar tanta roba.
- II. Encara que la proposta anterior és eficaç, però poc realista o possible, l'alternativa seria comprar roba de marques sostenibles, ja que encara que s'ha dit que també en tenen un cost per al medi ambient, és molt inferior al de botigues i marques menys sostenibles o de *Fast Fashion*. Per aquesta raó cada cop hi ha més marques de moda que volen formar part del limitat percentatge de botigues "zero waste" o "eco-friendly". El preu de la roba en aquestes botigues sostenibles en la majoria dels casos és superior a la de la roba que es ven en una botiga de moda ràpida, però també s'ha de tenir en compte que no tenen per què costar més que les peces de roba de marca, les

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

quals hi ha vegades que es compren a preus elevats només per la imatge i no tenint en compte la qualitat o l'impacte mediambiental.

- III. La tercera opció a la qual podem optar és a la de comprar roba de millor qualitat, ja que d'aquesta forma ens durarà més anys i no haurem de comprar tanta roba, és a dir que és bo per la natura i per la nostra economia. Encara que la part no tan bona és que aquesta peça pot passar de moda o pot desgastar-se i perdre l'atractiu. Si aquest aspecte no ens fa res, aquesta proposta és una molt bona opció per ajudar al nostre planeta.
- IV. També hem de tenir molt en compte on llencem la roba que no volem o no necessitem. No hem d'abocar les peces de roba a contenidors convencionals, sinó que ho hem de fer en abocadors especials per tèxtils (com els de Roba Amiga) o donar-les a botigues de roba que recullin roba utilitzada, d'aquesta manera es podran reciclar i fabricar noves peces a partir de les que ja no fem servir. Una altra opció és reciclar-les mitjançant el procés d'*Upcycling*; donar-la a amics, familiars o a la beneficència; vendre-la per Vinted...
- V. La cinquena proposta per reduir l'impacte ambiental de la moda és comprar roba de segona mà, llogar-la o intercanviar-la. Per comprar roba de segona mà podem anar a botigues especialitzades en la venda d'aquests tipus de peces (com HUMANA) o comprar a particulars roba que ja no volen, per exemple a partir de l'aplicació Vinted. Per altra banda, podem llogar roba per algun esdeveniment important (com pot ser un casament, una festa formal...) o també quan no farem utilitzar la roba durant un període de temps molt extens (roba d'embarassada o de nadó...). En últim lloc, podem intercanviar la roba que ja no fem servir amb altres persones que també es volen despendre de la seva roba a través de diferents iniciatives arreu del món.
- VI. Com ja s'ha dit abans, a l'hora de fer rentadores les peces de roba poden expulsar milers de microfibrilles contaminants tant per l'aigua com per l'aire, per aquesta raó hem de reduir el nombre de rentadores que fem, i així evitar la contaminació ambiental que suposa el rentat d'aquesta roba. També perquè es consumeix molta aigua (cada família pot consumir uns 60.000 litres d'aigua de mitjana anualment) i cal molta energia per escalfar l'aigua de les rentadores o de les assecadores.³

³ Informació extreta de la pàgina web "ECOLUBA", article sobre moda *Fast Fashion* escrit per Clara Valls i publicat al setze de desembre del 2021. (<https://ecoluba.com/moda-fast-fashion/>)

5.2 SLOW FASHION:

El concepte contrari a la *Fast Fashion* és l'anomenat "*Slow Fashion*", o moda lenta, que va aparèixer com una forma d'oposició al procés de moda ràpida. Així doncs, l'*Slow Fashion* és del tot oposat a la *Fast Fashion*, ja que produeix tenint en compte l'impacte que pot provocar socialment i ambientalment, en comptes de produir en massa i sense tenir cura de l'entorn, i li dona més importància a fabricar productes de qualitat i duradors que a fabricar més quantitat de peces de roba (és a dir, imposa un model que prefereix la qualitat a la quantitat). Per aquestes raons, la moda lenta suposa un procés més empàtic i sensible amb el medi ambient.

L'*Slow Fashion* no involucra només a les marques i els dissenyadors, sinó que també busca conscienciar als compradors de què tenen més opcions a part de gastar en la roba de grans marques que utilitzen *Fast fashion* per la producció de la seva roba. L'objectiu principal és fer a aquests compradors consumir la moda de manera conscient i assegurar la qualitat de tots els productes perquè perdurin i siguin sostenibles el màxim de temps possible. Aquest procés proposa la desacceleració del desenvolupament de cada peça de roba que es fabrica i la disminució del consum dins aquesta indústria des d'un punt de vista ètic, responsable i sostenible.

Els aspectes més importants que té una marca o un dissenyador en compte a l'hora de realitzar una nova col·lecció d'*Slow Fashion* són:

1. Bona qualitat i màxima durabilitat en totes les peces.
2. Utilització del temps de producció més lent, és a dir, cada article necessita el seu temps de fabricació i no s'ha de crear massivament.
3. Salari just per tots els treballadors i treballadores.
4. Reduir la petjada de carboni que es genera en cada procés.
5. Intentar que la marca sigui *Zero Waste*, és a dir, que no generi deixalles ni residus.

Per últim, a continuació exposo un llistat amb diferents marques sostenibles que duen a la pràctica els anteriors criteris i que són algunes de les millors alternatives a la *Fast fashion*. Trobem des de marques internacionals a petites marques espanyoles que estan posant de la seva part per combatre a la moda ràpida:

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

- I. **Attire The Studio.** Marca que dona visibilitat a les fàbriques on produeixen cadascuna de les peces (la majoria ubicades a Portugal) i gestionades per petites famílies. El preu de les seves peces és igualment transparent perquè el client sàpiga a què es destinen exactament els diners que ha pagat per una peça d'Attire: matèries primeres, mà d'obra, transport, el marge de benefici...
- II. **Sidikai.** A través de la innovació, l'estètica i el compromís social, Sidikai treballa sota la premissa *zero-waste*, rescatant deixalles tèxtils i facilitant el reciclatge al final del cicle de vida del producte. Combinen la producció en tallers d'integració social amb altres de més especialitzats en la confecció d'algunes de les seves peces. Apliquen l'economia circular i l'apoderament social a cada pas del procés creatiu.
- III. **Sonia Carrasco.** Donant prioritat a la qualitat en comptes de la quantitat, la marca Sonia Carrasco ofereix col·leccions que es porten a cau a través de valors de sostenibilitat, transparència i sostenibilitat i escollint les millors fibres reciclades.
- IV. **I Owe You.** Va sorgir com a reacció a les estratègies emprades per algunes marques de crear segones línies, defensant la transparència de les peces. A la seva pàgina web trobem un apartat amb la procedència de les teles i els artesans que treballen per a la marca amb noms i cognoms inclosos.
- V. **Now Then Label.** Aquesta marca de vestits de bany lluita contra la contaminació ambiental i dels oceans d'una manera molt innovadora: reutilitzant xarxes de pesca abandonades per convertir-les en niló de molt bona qualitat. Amb cada banyador produït reciclen fins a 300 grams de brossa que es troba als mars i oceans i disminueixen la seva petjada mediambiental gràcies als processos que utilitzen en la creació de les seves peces de roba ecològiques, com la utilització d'energies renovables.
- VI. **Nudie Jeans.** Nudie Jeans ens ofereix un servei de reparació per utilitzar les seves peces de roba tants cops com es vulgui i tenir l'oportunitat de reparar-les si és necessari. Per disminuir el màxim possible el consum d'aigua, aquesta marca fa servir rentadores d'ozó i l'efecte de rentat l'aconsegueixen a través de tecnologia làser, és a dir, que gràcies als avenços tecnològics d'avui dia, Nudie

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

Jeans ha aconseguit resultats a l'hora de fer la mateixa feina que les grans màquines emprades a les fàbriques tèxtils, però sense ser tan contaminants.⁴

5.3 BOTIGUES DE SEGONA MÀ

Dins les botigues de roba de segona mà, trobem HUMANA, que a part de fer recollides de roba (gràcies als més de 5.000 contenidors per a la recollida de residus tèxtils repartits per tota Espanya) que anualment recullen unes 18.000 tones de roba utilitzada, també formen part de projectes de cooperació en diferents àmbits, com energies renovables i eficiència energètica o desenvolupament comunitari, en diferents països com: Senegal, Equador, Laos i Malawi, entre altres.

Després de les recollides de roba que van directament a les plantes d'HUMANA, els tèxtils són sotmesos a un procés de classificació realitzat per professionals especialitzats en reutilització de tèxtil. El producte resultant es prepara en diferents grups segons la qualitat de la roba:

- El 17, 2% de la roba va a parar a les botigues de segona mà HUMANA que es troben per tota Espanya.
- El 41,4% de la roba processada és exportada. La major part es destina a ser venuda a preus baixos a comerciants locals per satisfer la demanda dels països importadors, també per promoure l'activitat econòmica local i generar recursos locals per al desenvolupament.
- Un 32,3% aproximadament de la roba utilitzada no es pot reutilitzar com a peça per vendre a les botigues i es ven a empreses de reciclatge tèxtil perquè fabriquin una altra peça de roba, per exemple.
- Els residus reciclables restants conformen l'1,6% i es posen en mans dels gestors autoritzats corresponents.
- L'1,2% de la roba són residus tèxtils destinats a la valorització energètica.
- Finalment, el 6,3% són residus banals, és a dir, tèxtils no aprofitables i que no es poden reciclar.⁵

⁴ Informació extreta de la web "Slow Fashion Next", concretament de l'article "10 marcas de ropa sostenible alternativas al *Fast Fashion*". Va ser publicat pels membres de l'equip de *Slow Fashion Next*. (<https://slowfashionnext.com/blog/10-marcas-de-ropa-sostenible/>)

⁵ Les dades d'aquest apartat han sortit de la pàgina oficial de la cooperativa HUMANA, sobretot de l'apartat "Qué hacemos?", secció "Medio ambiente". (<https://www.humana-spain.org/que-hacemos/>)

Nuestros proyectos en el mundo

Proyectos apoyados con fondos propios y externos, por ámbito y país, en 2020

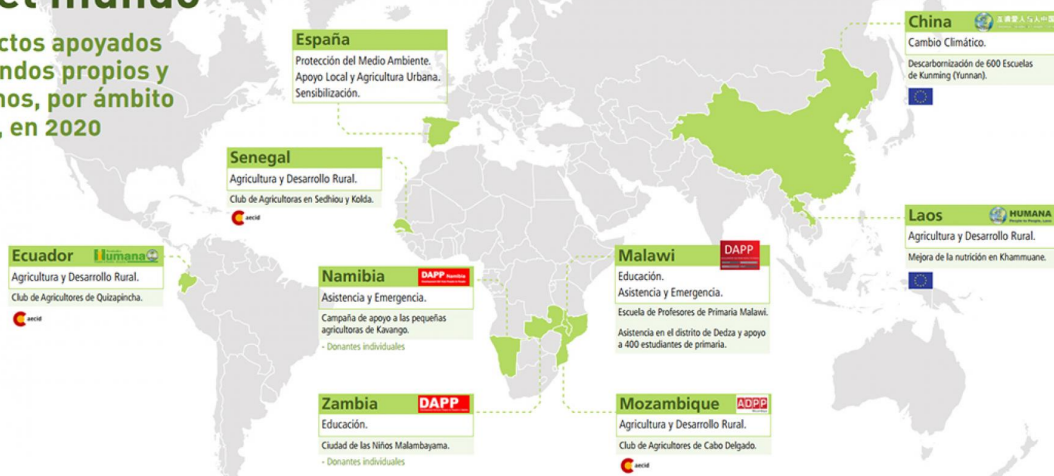

FIGURA 1: Projectes impulsats per HUMANA en diferents punts del planeta.

Font: Pàgina web oficial d'HUMANA (<https://www.humana-spain.org/>).

També podem trobar altres botigues de segona mà, sobretot petites botigues de barri o particulars que venen la seva pròpia roba (a Vinted, per exemple), a la que per diferents raons la volen vendre o donar a altres persones i així donar-li una segona vida.

Algunes botigues de segona mà que podem trobar a Barcelona són:

- **Trash Closet:** És un espai on, a més de vendre roba de segona mà en bones condicions, també es compra i intercanvia.
- **Flamingos Vintage Kilo:** Botiga on el que et cobren no va en relació amb les peces que et portes, sinó amb els quilograms de roba que vols comprar.
- **Holala!:** Des de fa més de 40 anys, aquesta cadena ven articles curiosos per a la llar, roba i mobles de segona mà.

5.4 LLOGUER DE ROBA

El lloguer de roba ens permet adquirir peces de roba noves sense la necessitat de comprar-les i amb opció a poder renovar l'armari cada cop que vulguem. Això implica apostar per la sostenibilitat i posar fi a l'acumulació de roba que es pot generar dins dels nostres armaris.

Arreu del món han sorgit diferents iniciatives de lloguer de roba, encara que podem destacar dues que formen part del lloguer de roba per ús ocasional, que no val la

- *Fast Fashion: el futur de la nostra roba* -

pena comprar per utilitzar-ho una única vegada (vestits de festa, roba de premama...) i que podem trobar tant en botigues físiques com per internet:

- **El lloguer mensual de roba.** Hi ha diferents plataformes de lloguer de roba mensuals, encara que totes comencin amb un registre i un test on podràs assenyalar quin estil de roba t'agrada i les talles que fas servir, cadascuna té uns preus i un funcionament diferent:
 - a) **Ecodicta:** Podríem dir que és la plataforma més coneguda. El seu servei de subscripció ofereix diferents tipus de modalitats a l'hora de llogar roba: 35,90 euros per 3 peces al mes, 49,90 euros per 4 peces al mes i 59,90 euros per 5 peces al mes. La primera caixa de productes que t'envien és sorpresa i la resta es poden escollir del seu catàleg. Per últim, el rentat, l'enviament i la recollida del paquet estan inclosos en el preu.
 - b) **Pislow:** En aquesta companyia, totes les caixes són sorpresa, és a dir, no pots escollir els productes que t'arriben a casa cada mes. També hi ha diferents modalitats de paquets: 39,99 euros al mes per 3 peces o la caixa "Luxury box" per 109,99 euros al mes, que inclou un producte de luxe valorat en fins a 1.000 euros, entre altres.
 - c) **Armario Infinito:** Ofereix roba per durant l'embaràs i la lactància a més de roba pel dia a dia i el que el diferencia de les plataformes d'abans és que no inclou el segur en el preu, per tant, si es perd o es fa malbé la roba s'haurà de pagar 10 euros per compensació.
 - d) **Lapona:** Plataforma especialitzada en el lloguer de roba de nadó que té dues opcions: una caixa de 10 peces al mes que va dels 30 als 39 euros mensuals en funció de la permanència i una caixa amb un "outfit" de 3 peces al mes que va dels 21 als 29 euros.
 - e) **SkunkFunk:** És una marca de roba basca que ha creat un model pioner de lloguer de roba anomenat "Rentvolution by SKFK" que proposa un model on es pot escollir la peça de roba que ens interessa del seu catàleg i llogar-la per un preu mensual amb opció a comprar la peça si t'ha agradat i vols adquirir-la durant un llarg període de temps.
- **El lloguer ocasional de roba.** Com bé diu la paraula, només es fa servir molt de tant en tant en comptes de periòdicament, per exemple, per a bodes, festes, comunions i esdeveniments especials. Per aquestes ocasions esporàdiques val

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

més la pena llogar roba en comptes de comprar-la i abandonar-la a l'armari i és més sostenible i econòmic.

“La más mona”, “Rental Mode”, “Dresseos”, “el Atelier de la invitada” o “¿Me lo prestas?” són algunes de les botigues físiques i *showrooms* espanyols en les que es poden provar els looks per llogar i la majoria d'aquestes tenen l'opció de lloguer online a qualsevol part d'Espanya (excepte *Rental mode*).

També trobem la plataforma *“Alta Costura online”*, que s'especialitza en vestits de dissenyadors d'alta costura com: *Armani, Versace o Dolce&Gabana*. Envia les seves peces de roba a tota Espanya i el seu funcionament és el mateix sempre: primer s'entrega el vestit, es donen 4 o 5 dies per utilitzar-ho i s'envia un missatger per recollir el vestit i retornar-ho de nou.⁶

⁶ Llistat de marques i informació de gran part de l'apartat 5.4 estreta de la pàgina web “OCU”, article anomenat “Plataformas de alquiler de ropa”, que va ser publicat el 24 de maig del 2021. (<https://www.ocu.org/consumo-familia/consumo-colaborativo/informe/alquiler-ropa>)

6. PART PRÀCTICA: TREBALL DE CAMP

6.1 EXPLICACIÓ DE L'ESTUDI

La part pràctica del meu treball de recerca consta d'un estudi de camp realitzat en dues parts, la primera seria l'estudi i la segona l'anàlisi de dades i la realització de gràfiques per expressar aquestes dades obtingudes i algunes de suplementàries que he volgut incorporar. A continuació expliquem aquestes dues parts explicades amb més detall:

a) ESTUDI DE CAMP

He dut a terme un estudi enfocat a les botigues, les etiquetes i els productes de diferents botigues i de diferent tipus (*Fast Fashion*, segona mà, *Slow Fashion* i *Outlet*) per comparar els apartats mencionats anteriorment (que són els mateixos apartats en què estan dividits els apartats següents: 6.2. PRODUCTES, 6.3. BOTIGUES i 6.4 ETIQUETES). He escollit diverses botigues de *Fast Fashion* per comparar-les entre elles i algunes que són totalment el contrari per observar les diferències. El pas a pas del meu estudi comença amb la realització de 4 taules o graelles, cadascuna per una secció diferent i, a més, una creada per portar un registre de quin dia anava a cada botiga, a quina hora hi anava, què és el que duia a terme en cada sessió i, per últim, un espai per posar fotos com a evidències del que havia estat fent. Després de crear aquestes taules i posar-hi el que volia documentar en cadascun dels apartats (com els materials que utilitzava cada peça, d'on provenia, com era l'espai on es venia, quina era la mitjana de preus de les peces escollides, quina és la implicació mediambiental de cada empresa...), vaig decidir quines peces volia comparar i vaig decidir agafar: una samarreta, uns pantalons, un vestit i unes sabates de cada botiga perquè no fossin peces a l'atzar i que tinguessin a veure unes amb les altres. Després de tenir clar que era el que volia documentar, vaig anar a cadascuna de les botigues i vaig recollir la informació que requeria. Després d'entrar i fer fotos a l'interior i a les etiquetes dels productes escollits, sortia fora per fer fotos de l'exterior i dels aparadors i acabava d'omplir les taules amb les dades obtingudes de l'estudi. Per últim, un cop a casa complementava la informació amb les pàgines web de les diferents botigues (sobretot per omplir els apartats de

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

“Té pàgina web? Hi podem comprar en ella?”, implicació mediambiental i màrqueting /publicitat).

b) GRÀFIQUES

Aquesta segona part ha constatat de la creació de gràfiques a partir de les dades recollides en l'estudi de camp. Aquestes gràfiques les trobem amb més detall a l'apartat 6.5.GRÀFIQUES. N'hi ha que han sorgit a partir de les taules de la primera part, com la de mitjana de preu o qualitat (taula de productes), i també hi ha gràfiques que recullen dades que he tret d'articles o imatges (com la d'emissions contaminants de la indústria tèxtil al llarg dels anys). Totes estan acompanyades de les dades analitzades per entendre millor el que hi ha representat i, també, estan indicades per una petita explicació de les gràfiques i l'anàlisi.

Algunes de les fotos fetes per mi de les botigues que he documentat:

(Zara)

(Primark)

(Bershka)

(HUMANA)

6.2 PRODUCTES

La taula que vaig crear per posar-hi la informació sobre els diferents productes estava dividida en 8 categories, la primera, com en la resta de les taules, són els noms de les 7 botigues en les quals s'ha basat l'estudi (HUMANA, Bershka, Primark, Adidas Outlet, Shein, Zara i Nudie Jeans). Ara si, la part específica de la taula de productes està composta per: tipus de botiga (Bershka, Primark i Zara són de *Fast Fashion*; HUMANA de segona mà; Adidas Outlet; Shein és una botiga de roba online i Nudie Jeans de *Slow Fashion*); els preus de cadascun dels productes dividits en les 4 files següents, que estan encapçalades pels 4 tipus de peça de roba que he escollit per fer les comparacions (samarretes, pantalons, vestit i sabates); la següent fila és la mitjana de preus dels productes de cada botiga, és a dir, vaig fer la mitjana dels 4 productes en totes les botigues i, finalment, la qualitat que, després d'observar i una mica per intuïció, determino que té de mitjana cada botiga.

El que voldria destacar d'aquesta primera taula és, sobretot, la relació que hi ha entre qualitat-preu. En la majoria de les botigues es compleix que mentre més cara és la peça, és d'una qualitat més bona, per exemple, Nudie Jeans, que té la mitjana de preus més elevada, té una qualitat excel·lent (10 de 10 per ser exactes) i, en canvi, Primark i Shein tenen una mitjana de qualitat de 5 sobre 10 i la seva mitjana de preus és de 7,25 € i 12 € respectivament. L'única excepció és la botiga de segona mà HUMANA, la seva mitjana de preus de la qual és de 5,6 € i la qualitat és de 7/10, a causa que la roba és reutilitzada i els preus són molt més baixos que el preu original de les peces. El que clarament podem veure és que les botigues de *Fast Fashion* són, en general, molt barates però amb una qualitat molt baixa i pel contrari la botiga de *Slow Fashion*, que no era ni tan sols de les més cares, té preus molt elevats, però la seva roba és de molt bona qualitat.

6.3 BOTIGUES

La taula destinada a les botigues està dividida en 7 diferents apartats. Com la informació és més extensa, explicaré per punts cadascuna de les fileres a les quals he dedicat la informació extreta de les botigues que he estudiat:

- I. **Descripció de l'espai físic:** El que he observat és que les botigues físiques en general tenen moltes característiques semblants: sobretot la il·luminació blanca i els colors de paret i sostres clars (per donar sensació de claredat,

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

ordre i de neteja) i els aparadors cridaners però no recarregats per cridar l'atenció dels possibles compradors. hi ha molta diferència entre alguns aparadors i altres, per exemple, a Primark podem trobar el preu dels productes en gran per invitar als clients a comprar per preus baixos, igual que a HUMANA. Per altra banda, botigues com Zara, que tenen preus més elevats, els preus estan posats a terra i en petit perquè el que atregui sigui la roba. He observat que hi ha una relació entre el producte que venen i la imatge que volen donar d'aquesta botiga, per exemple, Primark que és de les botigues amb els preus més baixos, està gaire sempre molt poc ordenada i amb els productes per terra i desordenats, en canvi, a Zara, on els productes costen més cars, està sempre molt ordenat tot i et dona una sensació de tranquil·litat i organitzat. Alguns aspectes a destacar de les diferents botigues són: els cartells de "tot a 3€" gegants que es trobaven a l'entrada d'HUMANA, les escales mecàniques que hi havia dins la botiga Primark i les grans dimensions que té la botiga Zara.

- II. Compradors:** Cada botiga està destinada a un tipus de comprador específic, per tant, depenen de l'edat, el sexe i l'estat econòmic comprarem en una botiga o en una altra. Els joves solen anar a botigues com Bershka, Primark, Shein o Adidas i les persones adultes comprarien més en botigues com Zara o Nudie Jeans. També penso que és una qüestió de diners, ja que si vols productes assequibles compraràs en botigues com Shein o Primark, però si no t'importa gastar-te una mica més, compraràs a Zara, per exemple.
- III. Venedors:** Normalment, les venedores de les botigues a les quals he anat eren dones joves d'entre 18 i 30 anys i, si la botiga tenia secció d'homes diferenciada a la de dona, hi havia homes joves amb el mateix rang d'edat.
- IV. Ubicació:** Trobem dos tipus de localització en botigues físiques: les que es troben fora de centres comercials, és a dir, directament al carrer (que solen ser més petites) i les que trobem dins un centre comercial (que solen ser més grans, fins i tot de dues plantes i amb escales mecanitzades).
- V. Màrqueting/Publicitat:** Hi ha diferents estratègies per fer publicitat de les botigues, encara que algunes estan posicionades com marques molt reconegudes. El que cal destacar és sobretot la inversió, que cada cop augmenta per sobre la publicitat tradicional (panels publicitaris, anuncis televisius...), en publicitat destinada a les diferents xarxes socials més

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

utilitzades: TikTok, Instagram, Facebook, entre altres. També, per exemple, Shein que és una botiga que es troba únicament a internet, té format d'aplicació de telèfon mòbil on hi ha hagut més de 17,5 milions de descàrregues (superant a l'aplicació d'Amazon). Un altre exemple d'estratègia de màrqueting són els "aparadors fantasma" que utilitza Zara, que són aparadors personalitzats per a cadascuna de les grans botigues Zara i que són creats pels millors especialistes contractats. Però definitivament la més eficient és la tècnica boca-orella, és a dir, tenir clients satisfets perquè recomanin la botiga a coneguts o seguidors i captar nous compradors.

VI. Implicació mediambiental:

HUMANA: Aquesta companyia es caracteritza per la seva campanya de recollida selectiva de roba, anualment recullen unes 18.000 tones de roba emprada, i la gestió sostenible de residus tèxtils (Tota l'explicació de la implicació mediambiental d'aquesta botiga la podem trobar a l'apartat 5.3. BOTIGUES DE SEGONA MÀ).

Bershka: A la seva web podem trobar l'apartat de "JOIN LIFE", on explica el seu compromís amb la sostenibilitat del planeta. A aquesta part de la web hi ha 3 apartats diferenciats:

- El seu compromís d'ara i pels pròxims anys (ens mostra quines mesures sostenibles imposaran a la seva empresa pels anys 2023 i 2025).
- Les etiquetes sostenibles que es poden trobar a les diferents peces de roba (peces confeccionades amb matèries primeres més sostenibles, amb tecnologia que gasta menys aigua o que emeten menys emissions de gasos i peces de roba 100% reciclades de retalls de roba de les fàbriques de l'empresa).
- Col·lecció de les peces de roba en venda més sostenibles.

Primark: "Primark Cares" treballa per reduir l'impacte mediambiental: des de les granges que subministren la matèria primera, passant per la producció i fabricació, fins a quan els clients s'emporten productes de les botigues a casa. També donen suport a proveïdors sostenibles. Per últim, la seva campanya de cotó sostenible, el que ha impulsat que ara com ara, hagin format més de 150.000 agricultors en tècniques de cultiu sostenibles i estiguin ampliant el seu programa en un 80% per complir amb la seva meta d'arribar al 2023 amb 275.000 agricultors inscrits al programa.

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

Adidas Outlet: “Run for the oceans” (campanya que tracta de què per cada 10 minuts que corris, o facis alguna activitat esportiva, Adidas es compromet a recollir una ampolla de plàstic fins a arribar a 250.000 kg.). “End Plastic Waste” (Crear productes amb materials reciclats, elaborats per fer i desenvolupar productes fets amb la natura i respectant les matèries primeres i medi ambient). Per últim, el grup Adidas acaba d'establir una col·laboració amb *Bluesign Technologies* per reduir l'impacte mediambiental de la seva producció. Els proveïdors d'Adidas podran utilitzar *Blue Finder*, que cataloga els productes i els processos de producció menys perjudicials per al medi ambient.

Shein: Encara que Shein té una pàgina de responsabilitat social corporativa que diu que l'empresa “sempre practica feina justa” i “mai no es participa en treball infantil o forçat”, ha sortit a la llum que Shein no ha proporcionat la transparència adequada a la seva cadena de subministrament.

Zara: Aquesta marca aspira que tot el lli, cotó i polièster emprat sigui orgànic o reciclat per al 2025. També l'eliminació total de les bosses de plàstic i la instal·lació de contenidors per a la recollida de roba usada a totes les botigues del grup.

Nudie Jeans: Aquesta marca té com a objectiu que totes les seves peces estiguin fetes de materials sostenibles (cotó orgànic i reciclat, per exemple), que el procés de fabricació de la roba sigui sostenible i que el producte en si sigui sostenible i es pugui reciclar i reparar si es fa malbé (totalment gratuït). També fa servir rentadores d'ozó i l'efecte de rentat l'aconsegueixen a través de tecnologia làser.

VII. Pàgina web: Totes les botigues documentades tenen pàgina web, però hi ha de dos tipus: les pàgines on es pot comprar productes (Bershka, Adidas Outlet, Shein, Zara i Nudie Jeans) i les que no es pot comprar la roba (Primark i HUMANA). A Primark, per una banda, pots veure tots els productes disponibles i localitzar a quines botigues venen aquell producte i a HUMANA, per altra banda, no pots ni veure ni comprar peces de roba.

6.4 ETIQUETES

A l'última taula podem trobar les dades i la informació sobre les etiquetes de tots els productes que he escollit per fer l'estudi de camp. A continuació, l'explicació de cadascun dels diferents apartats:

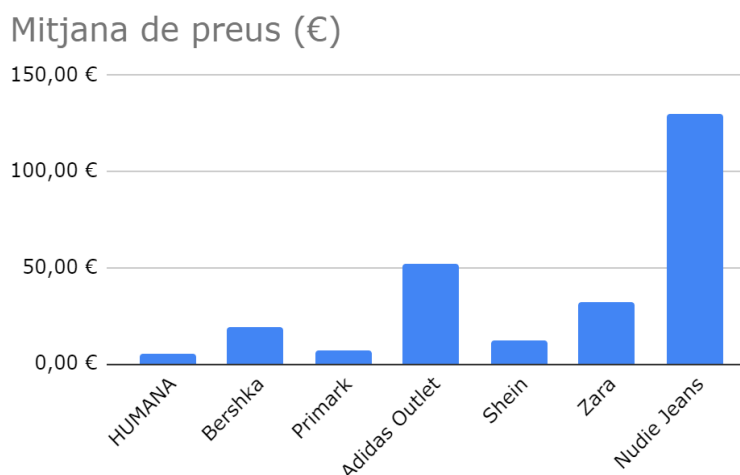
- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

- **Materials utilitzats:** Els materials són molt variats: les samarretes acostumen a estar fetes de cotó (sostenible o no), els pantalons i els vestits també solen ser de cotó i les sabates de tèxtil sintètic o d'escuma de poliuretà.
- **Talles:** En la majoria de les botigues hi ha molta varietat de talles. Les samarretes i els vestits solen anar de la XS (menys a Bershka que comença en la 10-12 i a Adidas Outlet a la XXXS, que serien l'equivalent), els pantalons van des de la talla 32 fins a la 50 i les sabates de la 35 a la 41 o 42.
- **Etiquetes sostenibles:** En moltes de les botigues podem trobar "etiquetes sostenibles" on ens indiquen que la peça de roba indicada ha estat fabricada amb teixits sostenibles o en el procés de fabricació ha sigut sostenible i menys contaminants. Per exemple, a Bershka hi ha peces que han estat fabricades a partir de retall de roba sobrant de les fàbriques; Primark té etiquetes "Primark Cares", que indiquen que la peça està feta de cotó sostenible; Adidas té etiquetes "Adidas sustainability".
- **D'on ve la peça:** Realment, un dels fets que més m'ha sorprès de la recerca ha sigut que encara de ser la mateixa marca, podem trobar un munt de localitzacions diferents d'on provenen les peces de roba. Les més repetides són: Turquia, Pakistan, Bangladesh, el Marroc, la Xina, Cambodja, Indonèsia i l'Índia

6.5 GRÀFIQUES

a) Gràfica de la mitjana de preus de les diferents botigues documentades:

HUMANA	5,6
Bershka	18,74
Primark	7,25
Adidas Outlet	52
Shein	12
Zara	32,2
Nudie Jeans	130

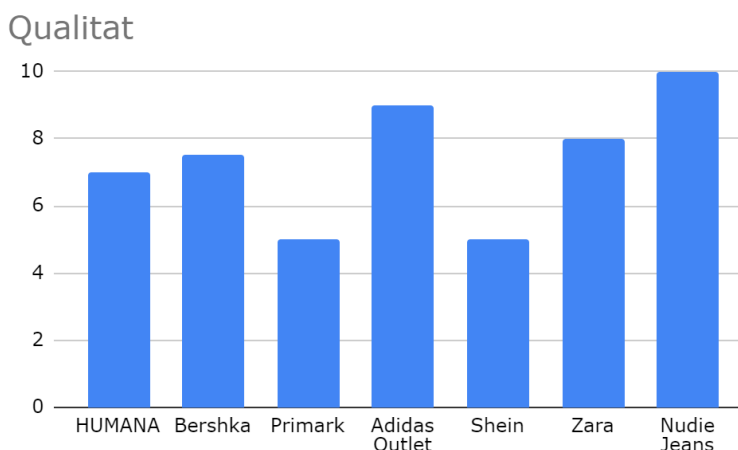

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

Com podem observar a la gràfica, la marca de *Slow Fashion* Nudie Jeans té la mitjana de preus més elevada amb diferència (130 €). Per altra banda, HUMANA (la botiga de segona mà) és la que té la mitjana de preus més baixa (5,6 €). La botiga que se situa en la posició del mig en aquesta classificació és la botiga Bershka, amb una mitjana de 18,74 €.

b) Gràfica de la mitjana de qualitat de les peces de roba de cada botiga:

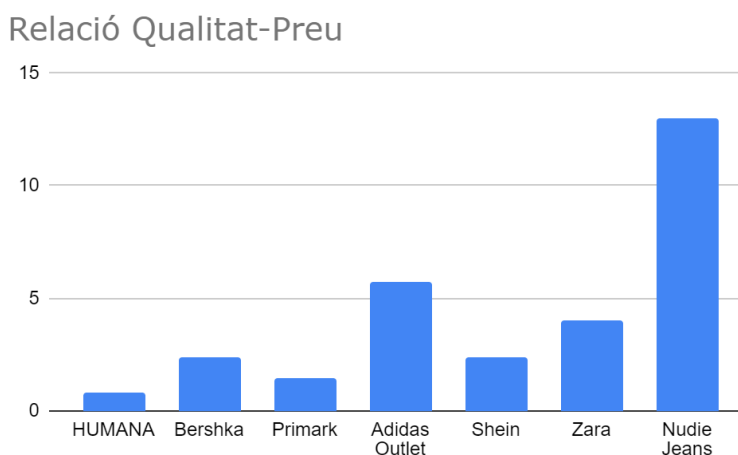
HUMANA	7
Bershka	7,5
Primark	5
Adidas Outlet	9
Shein	5
Zara	8
Nudie Jeans	10

En aquesta gràfica he classificat les botigues segons la qualitat de les seves peces de roba. En primer lloc, trobem la botiga de *Slow Fashion*, *Nudie Jeans*, amb una puntuació de 10 sobre 10. Al darrer lloc trobem les botigues *Shein* i *Primark* amb una puntuació de 5 sobre 10. Per últim, en mig trobem botigues amb puntuació notable (entre 7 i 8), com HUMANA, Bershka i Zara i amb puntuació excel·lent, a part de *Nudie jeans*, trobem l'*Adidas Outlet*.

c) Gràfica de la relació qualitat-preu de cada marca:

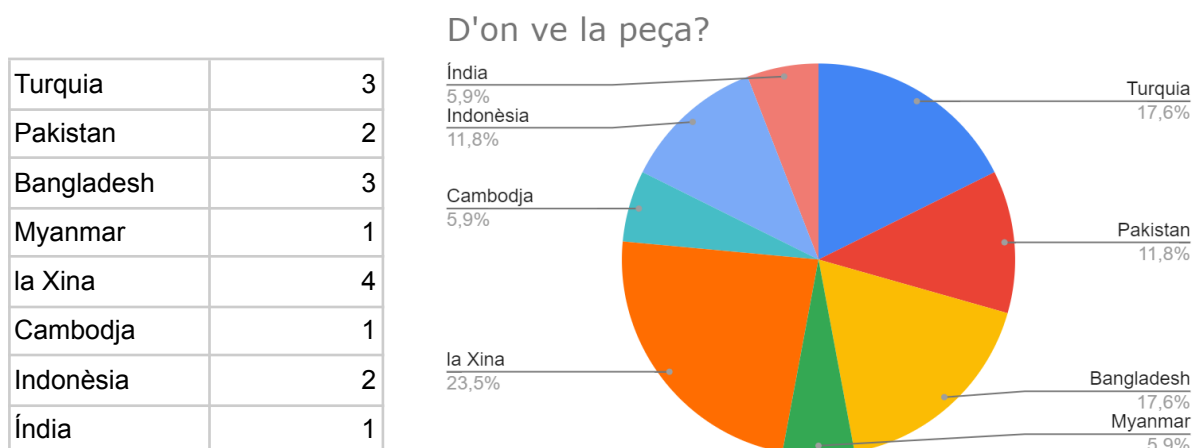
HUMANA	0,8
Bershka	2,4
Primark	1,45
Adidas Outlet	5,7
Shein	2,4
Zara	4,02
Nudie Jeans	13

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

Per a la realització d'aquesta gràfica, he dividit el preu mitjà de cada botiga entre la qualitat dels productes de cada marca respectivament. Segons aquesta fórmula, el resultat ens indicarà si hi ha més o menys diferència entre preu i qualitat, per exemple a Humana, el nombre resultant és 0,8, el que vol dir que la diferència entre el preu i la qualitat és petita. Per altra banda, trobem la marca *Nudie Jeans*, amb un resultat de 13, el que vol dir que la diferència entre qualitat i preu és molt distant, encara que aquesta sigui la botiga amb més qualitat i més preu, la relació entre les dues és més notable que amb les altres marques.

d) Gràfica del país de procedència de les peces de roba de cada botiga:

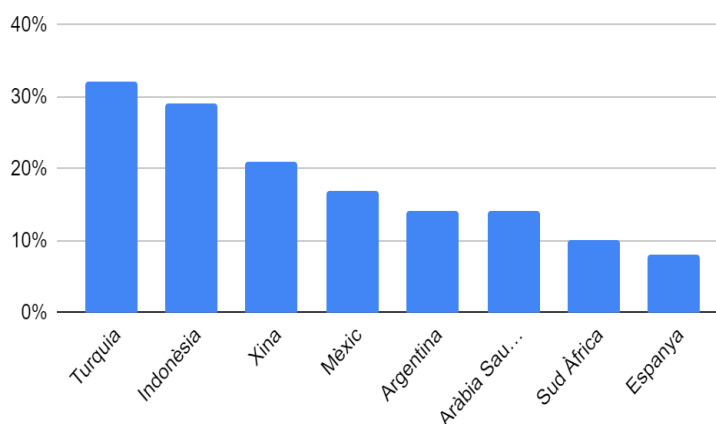
En aquesta gràfica veiem, amb percentatges, la procedència de les diferents peces de roba. Podem veure, clarament, que la Xina és el país predominant que produeix roba (segons l'estudi). També trobem que tots els països que produeixen la roba que consumim són asiàtics: Índia, Indonèsia, Cambodja, Pakistan, Turquia, Bangladesh i Myanmar.

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

e) Gràfica del percentatge de contaminació de l'aigua d'alguns països (dels més contaminants sobretot) a causa de la indústria tèxtil:

Turquia	32%
Indonèsia	29%
Xina	21%
Mèxic	17%
Argentina	14%
Aràbia Saudita	14%
Sud Àfrica	10%
Espanya	8%

Contaminació de l'aigua causada per la indústria tèxtil

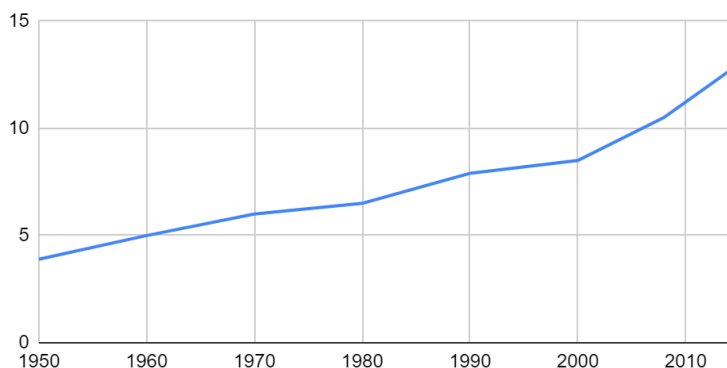

Les dades d'aquesta gràfica han estat obtingudes de la pàgina web "ResearchGate" (https://www.researchgate.net/figure/Total-emissions-of-organic-water-pollutants-G20-countries-BOD-biochemical-oxygen-fig1_273927899). Les dades són dels països que més emissions contaminants per les aigües emeten. Veiem que Turquia és el més contaminant (amb un 32%), després trobem Indonèsia (amb 29%) i la Xina (amb un 21%). He posat també les emissions d'Espanya, que són d'un 8% i vol dir que equival a quatre vegades les emissions contaminants de Turquia.

f) Gràfica del consum mundial mitjà de kg de tèxtil per habitant i any:

1950	3,9
1960	5
1970	6
1980	6,5
1990	7,9
2000	8,5
2008	10,5
2015	13

Consum mundial mitjà de kg de tèxtil per habitant i any

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

En aquesta darrera gràfica trobem l'evolució a través dels últims anys (des de 1950 fins a 2010) del consum d'una persona mitjana de roba (en kilograms) en cada any respectivament. Podem veure clarament l'evolució ascendent que té aquest consum al llarg dels anys. En els deu últims 15 anys representats, observem que el consum de roba passa de 8,5 kg per persona (l'any 2000) a 13 kg per persona (en 2015). Des del 1950 fins al 2015, en 65 anys de diferència, el consum de kilograms de roba per persona ha augmentat de 3,9 fins als 13, és a dir, ha augmentat 9,1 kg.

(Les dades d'aquesta gràfica han estat extretes de la mateixa pàgina web que la gràfica anterior: "Research Gate", però en aquest cas, és la figura número 9).

7. CONCLUSIONS

En primer lloc, les conclusions obtingudes de la part teòrica del treball diríem que són, principalment, el greu problema que suposa la *Fast Fashion* tant per a nosaltres mateixos com per al medi ambient. Ens adonem que tot el procés de producció de la roba que portem, des de les matèries primeres fins al transport de fàbriques a botigues, causa un impacte tan gran en el nostre entorn que és qüestionable si és rendible després comprar les peces de roba a tan baix preu, però amb un gran cost.

Encara que l'origen de la "Moda ràpida" va començar per renovar les col·leccions cada setmana, amb la finalitat de què els compradors tinguessin més varietat a l'hora de comprar, penso que mai en van pensar en què aquest benefici seria exclusivament per nosaltres, i per "nosaltres" em refereixo a persones de països desenvolupats, perquè per persones arreu de països asiàtics, africans o sud-americans (com la Xina, Bangladesh, l'Índia, Xile o Tunísia, entre molts altres), que treballen jornades de fins a 15 hores al dia durant els 7 dies de la setmana, cobrant salaris molt reduïts, sense condicions segures ni cap assegurança en cas d'accident, amb una salut i un benestar deplorable i amb nens forçats a treballar, no és gens beneficiari ni gratificant treballar en la indústria de la moda. Amb això podem concloure que la moda és diferent per a tots, i el que ens afavoreix a nosaltres, pot ser que a l'altra banda del món hagin patit condicions deplorables per fabricar la roba que veiem a les botigues i consumim.

Respecte a l'impacte que provoca la *Fast Fashion*, mediambientalment parlant, podem concloure que hi ha molts tipus diferents de formes d'aportar a la contaminació en la indústria tèxtil. Encara que les més conegudes poden ser la contaminació d'aigües i del canvi climàtic, també s'ha de tenir en compte altres accions contaminants que s'han explicat a l'apartat 2 (Impacte mediambiental de la indústria tèxtil).

Un dels aspectes que més m'ha sobtat ha estat el dels residus de roba. La impactant imatge del desert ple de roba, que podria ser reutilitzada en comptes de gastar més matèries primeres per a crear noves peces, com fan a la planta de reciclatge de "Roba Amiga", et fa veure realment com es veu afectat el nostre entorn. Podem treure com a conclusió que fer un únic ús de la roba, o llençar-la on

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

no és el seu lloc idoni, pot fer mal als espais naturals de la Terra i que, encara que grans potències com la Unió Europea, estiguin posant de la seva part per reduir els residus de roba que acaben on no toca (com la de donar més informació sobre com actuar a les fàbriques tèxtils, a les botigues i als compradors o demanar que les empreses redueixin la seva petjada mediambiental, entre altres), aquest problema es fa cada cop més gran i no tardarà a arribar a ser irreversible. Tots els residus que hi haurà si no s'imposen iniciatives com les que s'han comentat, afectaran tant al nostre entorn que, des del meu punt de vista, acabaran formant part d'ell (com passa al desert d'Atacama de Xile).

Parlant dels efectes quasi irreversibles, si la *Fast Fashion* segueix tenint aquest impacte, sense disminuir la petjada mediambiental, també acabarem tenint nivells de contaminació d'aigües i de l'aire massa alts i perjudicials. Com ja s'ha dit a l'apartat 4 del treball: es consumirà més aigua, n'hi haurà de més contaminada i aniran a parar més microfibres als rius i mars; hi haurà més acumulació de desfets i residus tèxtils que poden no acabar reciclant-se; afectarà el canvi climàtic i pujaran les emissions de CO₂; la degradació del sòl comportarà un 30% de disminució en la producció d'aliments i seran destruïdes milers d'hectàrees de selves tropicals i boscos.

Les solucions proposades a l'últim apartat de la part teòrica, van des de comprar en botigues de segona mà fins a la possibilitat de llogar roba per ocasions especials o mensualment. Per tant, encara que no sembli massa cosa, si tots posem de la nostra part per eliminar la contaminació de la indústria de la moda i ser més conscients d'aquest problema, podríem ajudar a disminuir les emissions i hi hauria un gran canvi pel nostre entorn. Encara que més aviat serien les empreses i les grans potències (com els Governos) els que haurien d'actuar i conscienciar a la població.

Pel que fa a la part pràctica, les conclusions obtingudes de la primera part, l'estudi de camp, són que dins els diferents tipus de botiga (segona mà, *Fast Fashion*, *Slow Fashion* i *Outlet*) podem trobar una gran diferència entre la qualitat, el preu, la implicació mediambiental... i en general tots els aspectes que s'han documentat i que fins i tot dins els mateixos tipus de botiga (com les de *Fast Fashion*) podem trobar diferències entre unes i altres. Per exemple, trobem que ZARA i Bershka, tot i

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

ser botigues de la mateixa companyia -Inditex-, els preus són molt diferents, igual que la qualitat dels productes. A la botiga Bershka, podem veure que els preus i la qualitat són molt més baixos que a Zara, però igualment ens fixem i els productes venen dels mateixos països (Pakistan, Turquia...). Podem concloure, doncs, que el factor diferenciador són les matèries primeres, i com es manipulen per obtenir diferent qualitat, i els compradors als quals va dirigit cada producte. A més, el prestigi que et dona comprar a botigues més cares, com Zara, es cobra a un cost més alt que el de comprar a Bershka, botiga més accessible.

Així doncs, si dins la mateixa categoria (*Fast Fashion*) i la mateixa companyia (Inditex) ja hi ha molta varietat, depenent de cada botiga hi ha moltes diferències. El que podem dir que és el principal factor en comú entre totes les botigues són els països dels quals provenen les peces de roba. Tots coincideixen en que són països asiàtics, sobretot Xina, on la mà d'obra és barata i els costos de producció menors.

Respecte a l'impacte mediambiental que suposa cada botiga, òbviament la marca de *Slow Fashion* "Nudie Jeans" és la que menys petjada mediambiental deixa, ja que, a part de que totes les seves peces estan fetes de materials sostenibles, el procés de producció d'aquesta roba és també sostenible i respectuós amb el medi ambient. Per altra banda, les botigues de *Fast Fashion*, encara que hem vist que tenen diferents polítiques mediambientals (entre elles recollides de plàstic, etiquetes sostenibles o cotó també sostenible), estan molt lluny d'acabar amb la contaminació que emeten en tot el procés de producció de roba. Podem concloure que, encara que aquestes iniciatives són rellevants i les marques estan intentant posant una mica de la seva part, no és suficient per solucionar tot el que ja s'ha fet i que per molt que facin etiquetes sostenibles, no sabem realment que hi ha darrere la peça que comprem.

Enfocant-nos més en les botigues físiques, he comprovat que el que més diferencia les unes de les altres són els aparadors. En les que els preus són baixos, als aparadors el que més crida l'atenció són els cartells amb preus i ofertes -fins i tot arriben a ser més grans que les mateixes peces- i, en canvi, a les botigues on els preus són més cars, el que més destaca als aparadors són les peces de roba. Penso que aquesta és una bona estratègia de màrqueting perquè cada botiga s'enfoca al consumidor que més la pot beneficiar (entre preu i producte).

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

Parlant de les estratègies de màrqueting, un dels fets que més m'ha cridat l'atenció ha sigut el dels "aparadors fantasmes", que com ja he explicat a l'apartat 6.3, es tracta d'aparadors personalitzats per a cadascuna de les grans botigues com ZARA i que són creats pels millors especialistes contractats. En canvi, les similituds que he trobat en la majoria de botigues són els compradors i venedors. En la gran majoria de botigues les compradores són noies joves (d'entre 15 a 25 anys) i les venedores, són també dones d'entre 18 a 30 anys.

Les conclusions més interessants, en la meua opinió, han estat les extretes de les gràfiques elaborades. Primerament, la relació entre qualitat i preu dels productes de les diferents botigues. A les tres primeres gràfiques observem que, si dividim el preu mitjà (gràfica A) entre la qualitat mitjana (gràfica B) obtenim la relació entre aquests dos termes i, d'aquesta manera podem veure si hi ha més o menys diferència entre qualitat i preu. Així, doncs, veiem que la botiga de *Slow Fashion* és la que té el número (gràfica C) més elevat, per tant, encara que és la que més preu i qualitat té, hi ha molta diferència entre preu i qualitat. Podem concloure que les botigues *Slow Fashion*, encara que tenen una qualitat excel·lent, el procés de producció "lenta" i sostenible fa que pugui el preu i que sigui menys accessible i, alhora, que els compradors es decantin més pels preus baixos, encara que suposi un perjudici pel planeta Terra.

Continuant amb les darreres gràfiques, podem observar que cada any augmenta més la contaminació de la indústria tèxtil, sobretot a les aigües (gràfica F) i que si segueix ascendent d'aquesta manera, sense parar o disminuir les emissions, mai se solucionarà el greu problema que suposa.

Per finalitzar, els objectius proposats a la introducció han estat complerts, ja que gràcies, sobretot, a les gràfiques hem pogut veure com evolucionarà l'impacte mediambiental de la indústria tèxtil. També a la part teòrica podem observar algunes solucions i veure el que realment amaga aquesta indústria rere la roba que comprem (el procés de producció, elecció de tèxtils...). A més, hem comparat els diferents tipus de botigues mitjançant l'estudi de camp per veure quines diferències i semblances tenen entre unes i les altres i hem fet una proposta de solucions per l'impacte mediambiental que suposa la indústria de la moda.

8. WEBGRAFIA:

1. 10 marcas de ropa sostenible alternativas al *Fast Fashion*. (5 Agost 2020). *Slowfashionnext*.
<https://www.slowfashionnext.com/blog/10-marcas-de-ropa-sostenible/>
2. El País (14 Gener 2022). *El desierto tóxico que acumula toneladas de ropa usada en el norte de Chile*. Ediciones EL PAÍS S.L.
<https://elpais.com/clima-y-medio-ambiente/2022-01-14/el-desierto-toxico-que-acumula-toneladas-de-ropa-usada-en-el-norte-de-chile.html>
3. *Fast fashion: de tu armario al vertedero*. Greenpeace México. (15 Octubre 2022)
<https://www.greenpeace.org/mexico/blog/9514/fast-fashion/>
4. Freixa, E. (17 Abril 2022). *On va a parar la roba que llencem? Només un 10% es reaprofit*. Ara.cat.
https://www.ara.cat/societat/medi-ambient/llencem-reciclatge-residus-segona-ma-roba-amiga-caritas_130_4338138.html
5. *HUMANA - Inicio*. Humana-spain.org. (15 Octubre 2022)
<https://www.humana-spain.org/>
6. Humanos y empresas. (27 Juliol 2021). *Fast Fashion: un fenómeno alimentador de las sociedades consumistas*. *Derechos humanos y empresas*.
<https://derechos-humanos-y-empresas.uexternado.edu.co/2021/07/27/fast-fashion-un-fenomeno-alimentador-de-las-sociedades-consumistas/>
7. *Les 3R's de Roba Amiga*. Robaamiga.cat. (15 October 2022)
<https://www.robaamiga.cat/ca/que-en-fem-de-la-roba/les-3r-s-de-roba-amiga/>
8. Martínez, V. H. (14 Agost 2021). *La trágica historia detrás del Fast Fashion de marcas como Zara*. Talent Republic; Talent Network.
<https://www.talent-republic.tv/fashion/la-tragica-historia-detras-del-fast-fashion-de-marcas-como-zara/>
9. *Moda y medio ambiente*. SustainYourStyle. (15 Octubre 2022)
<https://es.sustainyourstyle.org/en/whats-wrong-with-the-fashion-industry>

- Fast Fashion: el futur de la nostra roba -

10. *Plataformas de alquiler de ropa*. (24 Maig 2021). www.ocu.org.
<https://www.ocu.org/consumo-familia/consumo-colaborativo/informe/alquiler-ropa>
11. Rey, P. (2 Desembre 2020). *Slow fashion o moda lenta: ¿qué es y cómo podemos identificarla?* Vogue México.
<https://www.vogue.mx/moda/articulo/slow-fashion-que-es-definicion>
12. Valades, B. (10 Novembre 2020). *Evolución Fast Fashion al Ultra Fast fashion*. BluCactus España. <https://blucactus.es/fast-fashion-al-ultra-fast-fashion/>
13. Ecoluba.com. (15 Octubre 2022) <https://www.ecoluba.com/blog/post/fast-fashion>
14. Fashionnetwork.com. (15 Octubre 2022)
<https://mx.fashionnetwork.com/news/Zara-c-a-y-otras-marcas-fast-fashion-en-la-mira-de-profeco.1167503.html>

